

Периферична нервова
система. Соматична и
вегетативна нервова
система.

Виберіть вірні твердження. Так: .....

1. НС складається із структурних і функціональних одиниць - нефронів.
2. Нерви утворюють ЦНС.
3. Скупчення тіл нервових клітин утворюють сіру речовину.
4. Нервову систему поділяють анатомічно і функціонально.
5. Спинний мозок розміщений поруч і паралельно з каналом хребта.
6. Спинний мозок виконує рефлекторну та провідникову функції.
7. Спинний мозок - це стовбур головного мозку.
8. Мозочок відповідає за координацію рухів.
9. Півкулі з'єднані між собою мозолистим тілом.
10. Площа кори головного мозку дорівнює 2 кв.м.
11. Борозни проділяють півкулі на частки: лобову, скроневу, тім'яну та потиличну.
12. Кора разом із лімбічною системою утворюють єдину функціональну систему, яка відповідає за емоційний стан, формує мотиви поведінки, бере участь у процесах навчання та пам'яті.

Розподіліть за відділами головного мозку слідуючи функції:

- 1 - розумова діяльність, мова і пам'ять ;
- 2 - орієнтувальна діяльність;
- 3 - регуляція захисних рефлексів: кашель, блювота, чихання;
- 4 - координація руху, підтримання пози й рівноваги;
- 5 - регуляція відчуття голоду й ситості;
- 6 - підтримка тонусу скелетних м'язів;
- 7 - регуляція травлення (центри жування слиновиділення);
- 8 - емоційна поведінка;
- 9 - регуляція діяльності основних систем організму (травної, дихальної, серцево-судинної)

Довгастий мозок.....
Проміжний мозок.....
Великі півкулі.....
Середній мозок.....
Мозочок.....

 ! Периферична нервова система утворена вузлами, нервами та нервовими закінченнями – рецепторами, що сприймають подразнення зовнішнього та внутрішнього середовища.

Периферична
нервова система
(за функціями)

Соматична

Вегетативна
(автономна)

Регулює роботу скелетних м'язів, шкіри, здійснює зв'язок організму з навколишнім середовищем.

Регулює роботу внутрішніх органів, обмін речовин, ріст організму.

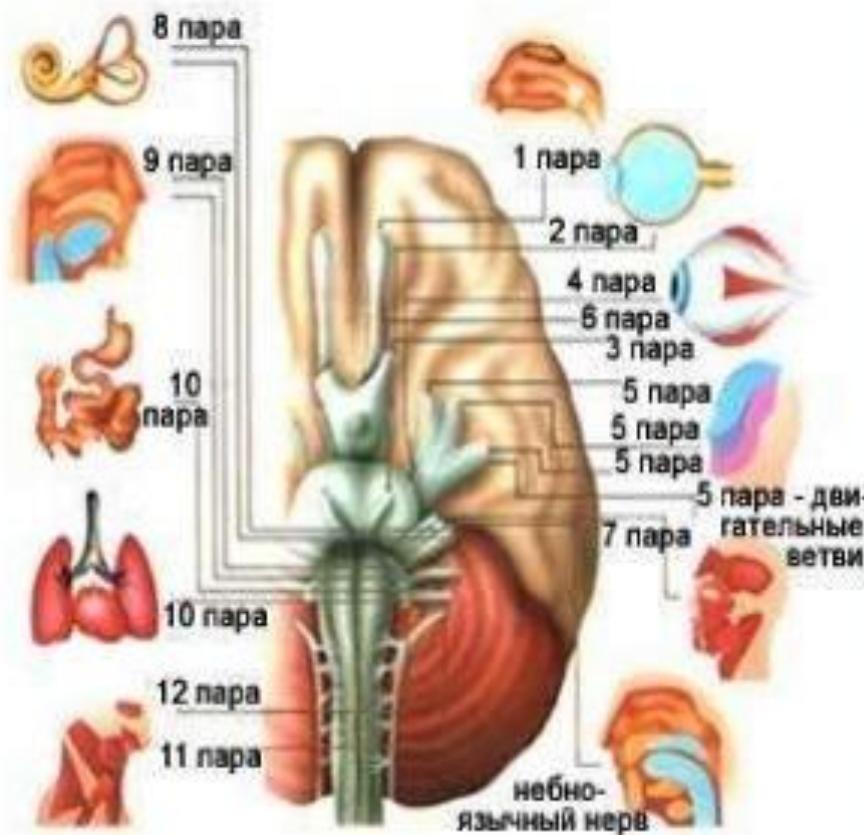
До нервів відносяться черепномозкові та спинномозкові, яких нараховують 43 пари.

СМ - 31 пара

ЧМ - 12 пар

Залежно від виконуваної функції розрізняють чутливі нерви, рухові та змішані.

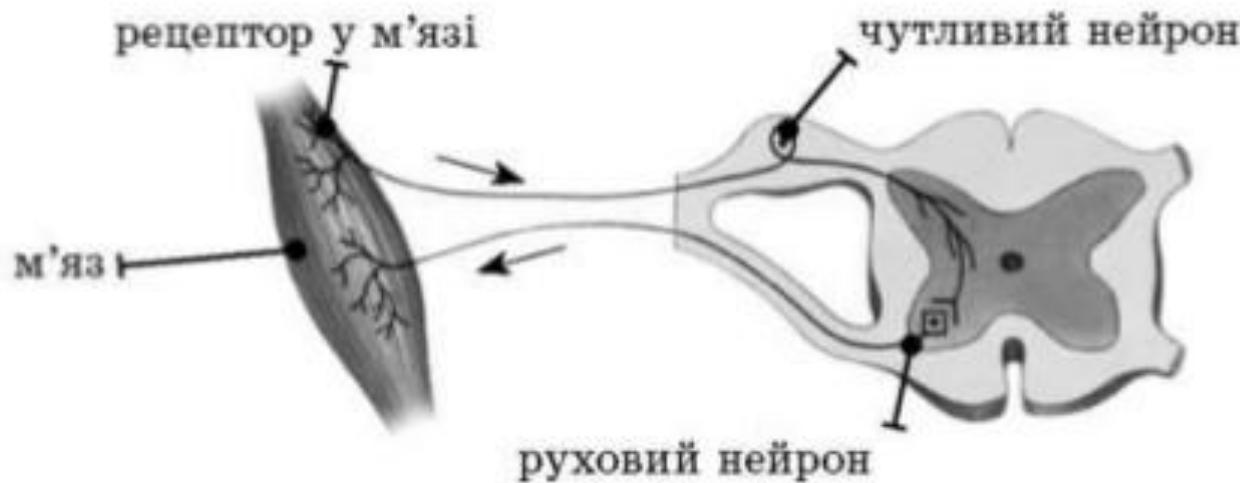
Чутливі нерви утворені дендритами, а рухові нерви з аксонів нервових клітин.

Нервові волокна, що утворюють нерви, поділяють на доцентрові й відцентрові.

Доцентрові - аферентні, що передають інформацію від рецепторів до ЦНС.

Відцентрові - еферентні, що передають інформацію від ЦНС до іннервованого органу.

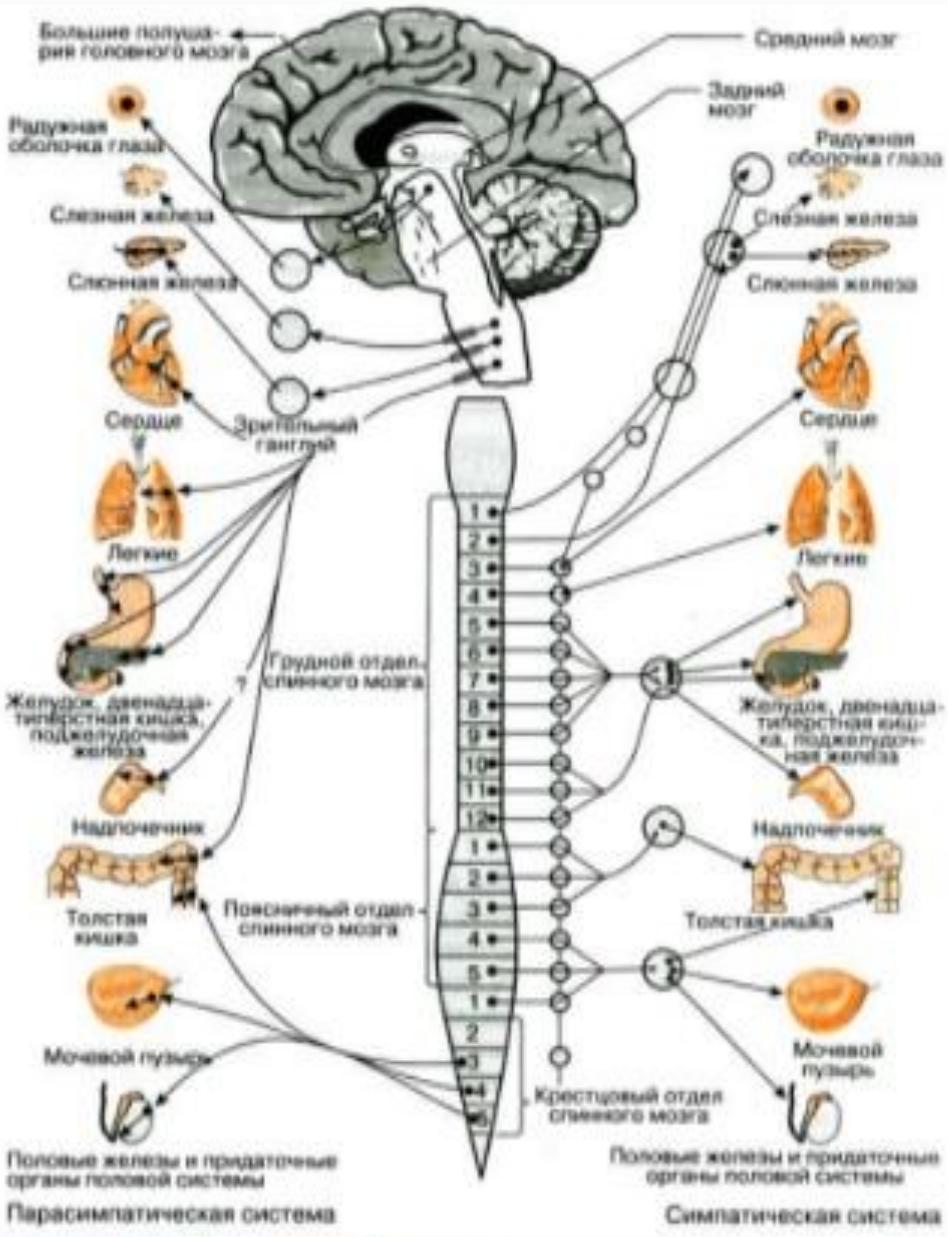

Соматична нервова система - збирає інформацію від органів чуттів та посилає її до ЦНС, потім передає сигнали від неї до скелетних м'язів.

Вона **відповідає** за регуляцію поведінки в зовнішньому середовищі й за процеси руху, так як **іннервує** скелетні м'язи, м'язи обличчя, язика, глотки, горло, також тулуба, кінцівок, шкіру.

Вегетативна рефлекторна дуга складається з трьох ланок- чутливого встаного та виконавчого.

Особливість вегетативної НС - шлях від ЦНС до робочого органу складається з двох нейронів

Центри вегетативної НС розташовані в сірій речовині середнього, довгастого та спинного мозку, а периферична її частина утворена вегетативними нервами, що виходять із головного та спинного мозку, гілками й нервовими волокнами, вегетативними сплетіннями та їхніми вузлами, що лежать попереду хребта і поруч з хребтом, а також розташованими поблизу великих судин біля органів.

Симпатична система

ЦНС

Гангліозні нервові
вузли по обидва
боки хребта

орган

Парасимпатична система

ЦНС

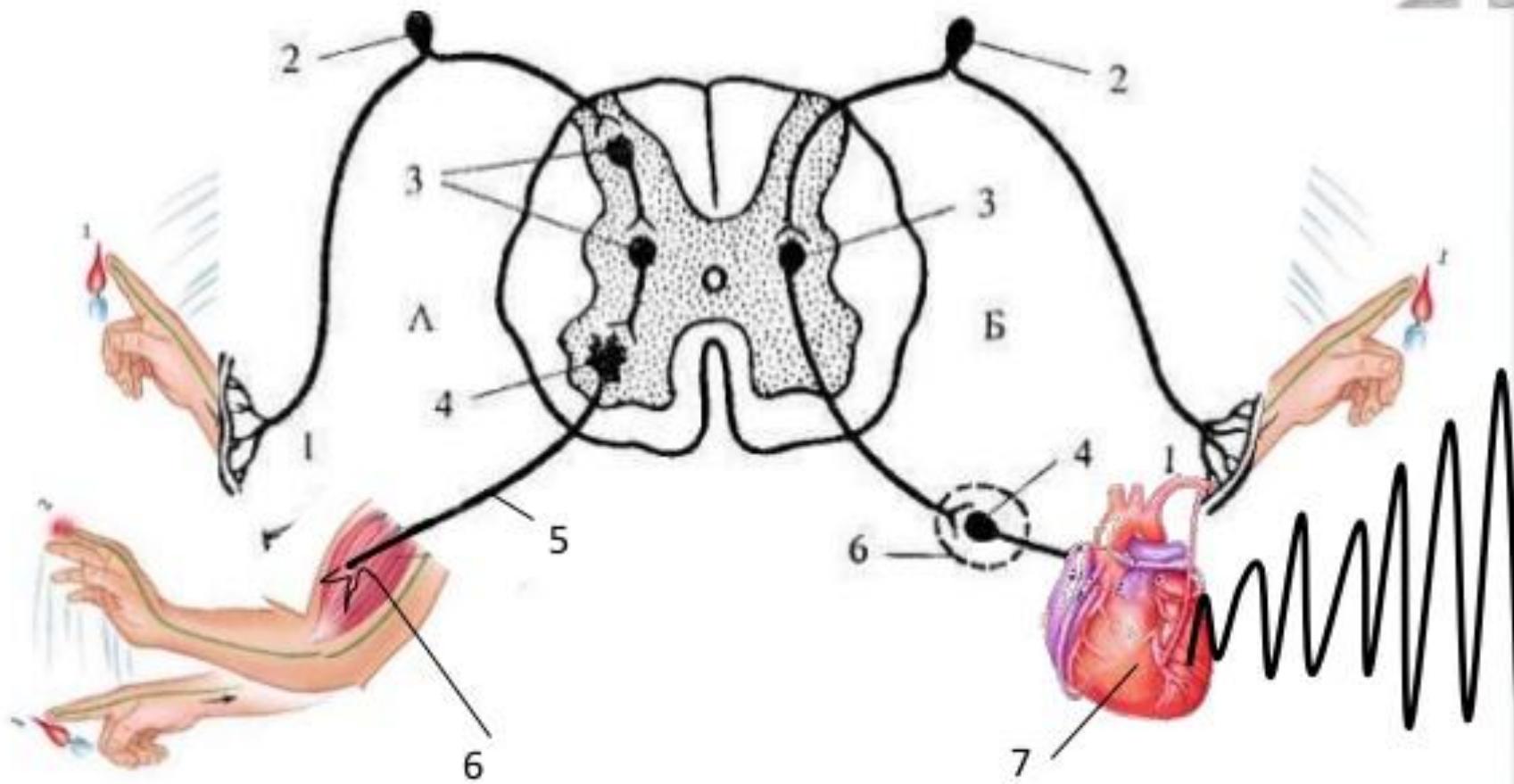
орган

Вплив автономної нервової системи на діяльність деяких органів

Органи	Автономна нервова система	
	симпатичний відділ (стан – ви злякалися)	парасимпатичний відділ (стан – ви заспокоїлися)
Серце	Прискорює і підсилює його скорочення	Уповільнює його скорочення
Кровоносні судини	Звужує	Розширює (у певних органах)
Кров'яний тиск	Підвищує	Знижує
Дихання	Прискорює	Уповільнює
Зіниці ока	Розширює	Звужує
Залози: слинні, травні шлунка і кишечнику	Зменшує виділення слизи і травного соку	Збільшує виділення слизи і травного соку
Рухова активність шлунка і кишечнику	Уповільнює	Прискорює
Шкіра	Посилює потовиділення	Не діє

Порівняйте схеми соматичної (А) і вегетативної (Б) рефлекторної дуги . Які їхні частини позначені цифрами від 1 до 7?

Домашнє завдання § 39

Повторити § 35 - 38

